

До Спеціалізованої вченої ради К 55.051.07
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету
м. Суми, вул. Петропавлівська 57

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Міщенко Тетяни Михайлівни «Адміністративно-правове забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність обраної теми. Захист прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина становить основну функцію сучасної демократичної соціальної правової держави, що забезпечується всім державним апаратом із залученням інститутів громадянського суспільства в усіх сферах суспільних відносин. Спеціально уповноваженими органами державної влади, які професійно і на постійній основі здійснюють охорону й захист основ конституційного ладу, у тому числі прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, законності та правопорядку, є правоохоронні органи. При цьому широкий характер повноважень правоохоронних органів і складність їх реалізації, постійна пов'язаність з обмеженням прав громадян вимагають формування адекватних адміністративно-правових засад, які б визначали сутність та місце захисту цих прав у діяльності зазначених органів, правовий механізм його практичного здійснення.

Зазначеним, а також постійним розвитком суспільних відносин, зростанням рівня злочинності та корупції в Україні, обумовлена необхідність безперервного розвитку адміністративно-правових засад та практики протидії злочинності, у тому числі організованій злочинності, що супроводжується корупційними зв'язками. Об'єднання зусиль таких двох негативних явищ як організована злочинність та корупція становить особливу небезпеку та загрозу українському суспільству, економіці нашої держави, утвердженню

верховенства прав і свобод людини і громадянина. Тому обрана дисертантом тема дослідження є вкрай актуальною. Державний апарат та правове забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, потребує належного правового врегулювання, пошуку нових підходів у забезпеченні ефективної системи протидії зазначеній проблемі.

Про актуальність дослідження свідчить також те, що дисертація виконана відповідно до напрямів, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України на 2016 рік, затвердженою Постановою Верховної Ради України від 14.04.2016 р. № 1099-VIII, «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року», затвердженою Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1209, Програмою «Про Концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, затвердженою Указом Президента України від 21.10.2011 р. № 1000/2011, Програмою «Про Національну антикорупційну стратегію на 2011–2015 роки», затвердженою Указом Президента України від 21.10.2011 р. № 1001/2011, а також у межах науково-дослідної теми «Шляхи оптимізації інститутів адміністративного та кримінального права на трудові та соціальні правовідносини населення України» (номер державної реєстрації 0113U007517), яка розробляється в період із 2013 до 2017 року в Навчально-науковому інституті права Сумського державного університету.

Мета дисертаційного дослідження полягає у визначенні сучасного стану адміністративно-правового забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками; встановленні особливостей її адміністративно-правової характеристики, кола суб'єктів та адміністративно-правових заходів боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками; обґрунтуванні шляхів удосконалення адміністративно-правового забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками.

Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню сутності та особливостей адміністративно-правового забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, а також виробленню пропозицій щодо його покращення. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Науково-теоретичною основою дисертаційної роботи є праці вітчизняних і зарубіжних правознавців із загальної теорії держави та права, адміністративного та інших галузей права, а також філософії та теорії управління. Нормативну базу роботи склали Конституція України, закони України, міжнародні нормативно-правові акти, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України, Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативно-правові акти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Робота, запропонована Міщенко Тетяною Михайлівною, характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структурно дисертація складається із вступу, трьох розділів, нерозривно пов'язаних між собою, висновків, списку використаних джерел. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного, методологічного, філософського спрямувань з проблематики джерел права. Список літератури містить 202 джерела.

Високий ступінь вірогідності і наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено також використанням відповідних наукових методів. Обґрунтованість і достовірність наукових результатів забезпечувалися використанням системи філософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання. Для опрацювання зарубіжного досвіду

та співвіднесення з вітчизняною практикою, головним у роботі став порівняльно-правовий метод, який використаний у всіх підрозділах дисертації і дав змогу якісно проаналізувати відповідний матеріал та зробити обґрунтовані висновки.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації не викликає сумнівів. Дисертація є комплексним компаративістським дослідженням адміністративно-правового забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, у якому здійснена наукова розробка інституційних і статусних аспектів функціонування органів по боротьбі з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками як в Україні так і в зарубіжних країнах (Польща, Італія, США, Німеччина), визначені основні проблеми та напрями запровадження нових адміністративно-правових заходів боротьби із зазначеними антисупільними негативними явищами. У результаті проведеного дослідження сформульовано й обґрунтовано низку висновків, рекомендацій та пропозицій.

Зокрема, автором вперше з позицій адміністративного права досліджено проблеми боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, виявлено проблеми державного управління у сфері боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, вивчено правовий статус органів, уповноважених на боротьбу з ними, проаналізовано діюче законодавство, виявлено прогалини в адміністративно-правовому регулюванні боротьби з організованою злочинністю та корупцією і запропоновано можливі способи їх усунення; обґрунтовано необхідність прийняття єдиного, загальнодержавного, систематизованого нормативно-правового акта (стратегію) по боротьбі з організованою злочинністю; *удосконалено* – наукове розуміння поняття організованої злочинності, що супроводжується з корупційними зв'язками, як соціального, суспільно-небезпечного протиправного явища, яке в поєднанні між собою становить найбільшу небезпеку національній безпеці та стабільності

держави, посягає на основоположні права та свободи людини і громадянина, суспільний та конституційний лад держави, містить в собі сукупність злочинів передбачених кримінальним законодавством, вчиняється злочинними організаціями чи організованими групами, за допомогою корупційних зв'язків проникаючи в органи державної влади, посилюючи свою небезпеку та загрозу.

Досить вдалим є висновок здобувача про те, що за змістом своєї діяльності можна виділити суб'єктів по боротьбі з організованою злочинністю з корупційними зв'язками, які: 1) визначають її основні напрями, завдання, форми, планують, спрямовують та контролюють її, забезпечують правове регулювання та ресурсно-матеріальне, технічне забезпечення; 2) здійснюють координацію і безпосереднє адміністрування окремими конкретними напрями і учасниками запобігання організованій злочинності та корупції; 3) виявляють, вивчають об'єкти впливу та інформують про них суспільство через ЗМІ, науково-дослідницькі установи та інститути, через інших суб'єктів; 4) упроваджують запобіжні заходи щодо попередження, обмеження, усунення криміногенних явищ та процесів, захисту соціальних благ і особи, її законних інтересів, майна, які стали об'єктом організованих злочинних чи корупційних посягань; 5) безпосередньо реалізують заходи щодо відвернення і припинення організованої злочинної діяльності та корупції (с. 76).

Обґрунтованими є пропозиції здобувача щодо необхідності утворення Державної служби по боротьбі з організованою злочинністю та організаційних заходів, спрямованих на її утворення (с. 102-103).

Заслуговує на увагу запропоноване дисертантом поняття адміністративно-правових заходів боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, як урегульованих нормами права взаємопов'язаних між собою дій компетентних органів держави, уповноважених на боротьбу з організованою злочинністю, та антикорупційних органів та їх посадових осіб, за допомогою яких забезпечується боротьба з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками (с. 125).

Дисертантом досить вдало визначено концептуальні засади стратегії боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, основними напрямками якої мають бути: створення високоефективної законодавчої бази у сфері боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, першоосновою якої і має стати стратегія (концепція) боротьби з організованою злочинністю; посилення відповідальності за зазначені протиправні діяння з тим, щоб відповідальність за них була дійсно невідворотною; виявлення організованих злочинних груп, викриття їх корупційних зв'язків, дослідження механізмів та обсягів їх злочинної та корупційної діяльності і притягнути до передбаченої законодавством відповідальності винних осіб; встановлення причин і умов виникнення і діяльності організованих злочинних груп, на підставі аналізу кожної окремої групи та усунення цих причин та умов у майбутньому, забезпечуючи ефективність превентивної функції правоохоронних органів тощо (с. 131-132).

У роботі дістали подальшого розвитку концептуальні підходи щодо державного управління у сфері боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками; адміністративно-правовий статус органів по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією; питання міжнародної співпраці, координації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками.

На основі аналізу проблем, які існують у досліджуваній сфері, автором окреслено шляхи вдосконалення адміністративно-правових заходів боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками, з урахуванням позитивного досвіду держав-членів ЄС.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науковий, так і практичний інтерес, можуть бути використані у науково-дослідній, правозастосовній діяльності та в навчальному процесі.

Надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, варто вказати на окремі дискусійні положення, що містяться в тексті роботи.

1. У підрозділі 1.1 (ст. 19) наведено періодизацію становлення та розвитку організованої злочинності в Україні, аналізуються думки вітчизняних науковців, однак не приділено увагу, як при цьому розвивалися корупційні зв'язки в рамках організованої злочинної діяльності. Статистичні дані динаміки встановлення корупційних зв'язків наведені лише за останні роки.

2. На ст. 21 проведено аналіз світових збитків, яких щорічно зазнає світова спільнота від організованої злочинності. При цьому було б доцільно навести такі дані відносно України, тобто, яких збитків та наслідків зазнає щорічно Україна від організованої злочинності, що супроводжується корупцією.

3. У підрозділі 1.2 «Форми, методи та принципи державного управління у сфері організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками» (с. 40-51) здобувачеві варто було б крім принципів, форм та методів проаналізувати ще й мету та завдання державного управління в досліджуваній сфері.

4. У Розділі 2 автор аналізує органи, що уповноважені на боротьбу з організованою злочинністю та корупцією, а також органи, що безпосередньо створені для виконання цих завдань. Досить стисло розглянуто правовий статус новостворених підрозділів Національної поліції, уповноважених на боротьбу з організованою злочинністю, адже саме ці органи мають стати основною рушійною силою направленою на боротьбу з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками.

5. На ст. 132 автор пропонує запровадження єдиної стратегії боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками. Проте, враховуючи, що в чинному законодавстві діє антикорупційна стратегія, автором не розглянуто варіанти поєднання цих двох стратегій для забезпечення єдності в політиці боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Повнота викладу наукових положень дисертації в опублікованих працях. Основні теоретичні положення й висновки дисертаційного дослідження відображено в п'ятнадцяти наукових працях, вісім із яких опубліковано у наукових фахових виданнях України з юридичних наук, одна – у закордонному виданні та шести тезах доповідей за матеріалами науково-практичних конференцій.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове забезпечення організації боротьби з організованою злочинністю, що супроводжується корупційними зв'язками» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам п.п. 9, 11, 12, 13 Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Міщенко Тетяна Михайлівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доцент кафедри юридичних дисциплін
Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

С.С. Шоптенко

Шоптенко С.С. Шоптенко
Завідувач 483
Відділення факультету
Адміністративного
процесу
25576037
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНА